

Posudek oponenta písemné práce k dizertační zkoušce

JUDr. Marka Nováka

Glosátoři a komentátoři ve Strahovské knihovně

JUDr. David Falada, Ph.D.

Autor, JUDr. Marek Novák, předložil svou písemnou práci k dizertační zkoušce na velice zajímavé téma, které je v českých vědeckých okruzích dosti opomíjeno – s výjimkou snad konce 19. století. Jde o vliv římskoprávní kultury na rozvoj právního myšlení – míněno ve smyslu souvztažnosti s kontinentálně celoevropským vývojem – a jeho kultivaci, což v důsledku vede k usnadnění komunikace mezi evropskými právními řády i do dnešní doby. Je podivuhodné, že česká historickoprávní romanistika se k tomuto tématu – až na výjimky – v současné době staví tak ostentativně bez respektu.

Oponent tímto konstatuje, že práci přijal a přečetl s velikým zájmem. Zvolené téma je tedy zasazeno do okruhu recepce práva římského, ale současně i do kombinace tematických kapitol dogmatiky jednotlivých římskoprávních institutů a historického vývoje přístupu právního myšlení na evropském kontinentu k římskoprávnímu dědictví. Jde o téma, k němuž sice existuje množství sekundární literatury, avšak, jak bylo výše uvedeno, v souvislosti s nesnadností tématu, je nesnadné, snad i proto je právě v této kombinaci tematických kapitol velmi obtížně zvladatelným. Nad rámec tohoto konstatování musí oponent ocenit i, vlastně mezioborový přístup autora ke studované materii. Vždyť nejde jenom o tlumočení právních textů vrcholně středověké a ranně novověké provenience do novodobého kontextu, ale i o analýzu provenience vlastních zdrojů, o kterých autor hovoří. Jde o práci, která v tomto smyslu provádí rešerši minimálně na úrovni oborů historickoprávní vědy, ale i na úrovni samotné právní analýzy, ale, navíc, současně i na úrovni srovnatelné s čistě historickým bádáním a v této souvislosti i na úrovni s pomocnými vědami historickými. Oponent v této souvislosti oceňuje autorův analytický a srozumitelně deskriptivní přístup k této materii.

Práce o 341 (resp. 348) číslovaných stranách je prostě úžasným a fantastickým provedením touto materii. Předložený text se formálně dělí na tři kapitoly, úvod a závěr. Ve skutečnosti jde o pět samostatných kapitol, kdy úvod je samostatným pojednáním o tezích a pramenech, ale vlastně i o podnětech k vlastní práci. Nejde jenom o formální uvedení do tématu, ale dozvíme se zde o podrobných rozborech jednotlivých úvodních úvah o předmětu a cílech dizertační práce (včetně postulovaných hypotéz a struktury), a dále rozboru metodických

přístupů ke zvolenému tématu dizertační práce. Vlastní jádro předloženého textu jsou pak tři kapitoly dizertační práce, věnované jednak pojetí samotného pojmu „recepce římského práva“, a potom dvěma hlavními středověkým školám recepčním, tedy „glosátorům“ a „komentátorům“, kterým (těm druhým) se dostává někdy vícero označení, například „postglosátoři“ nebo „komentátoři“. I tento, trochu formalistický „problém“ autor objasňuje s nevidaným náhledem. Připojen je pak závěr, který jednak rekapituluje závěry práce, a dále naznačuje, kterými směry se bude ubírat další výzkum zvoleného tématu. V předložené práci nechybí ani další náležitosti požadované pro tento typ práce, tj. seznam použité literatury a zdrojů. Na tomto místě oponent konstatuje, že zvolený okruh primárních zdrojů, ale i domácí a cizojazyčné literatury je úctyhodný a více než adekvátní pro rozsah předložené práce.

Výše již bylo uvedeno, že první kapitola je obsahově představením vlastní dizertační práce. V tomto ohledu oponent oceňuje srozumitelnost a logickou výstavbu tohoto textu. Je evidentní, že autor má o obsahu dizertační práce jasnou a do detailů promyšlenou představu. Oponent v tomto kontextu s potěšením přijal i tu část předloženého textu, která předem formuluje hypotézy dizertační práce s nastíněním budoucího postupu při jejich rešerši. Připomíná to – v tom nejlepší slova smyslu – přístup středověkých scholastiků s jejich až minuciózním smyslem pro detailní analýzu postulovaných otázek. Oponent k tomuto bodu konstatuje, že přístup dr. Nováka je přímo vzorový a že podobně odpovědný, a současně skromný, nebo snad pokorný, přístup není vůbec běžný.

Jádro předloženého textu jsou ale tři hlavní kapitoly (viz výše). Tematické těžiště těchto kapitol spočívá v detailní analýze historické analýze kontextu recepce římského práva, a to ve smyslu úvodu do problematiky samotné recepce, přejímání římského práva do jiných právních systémů, a představení zdrojů – i historie předmětného archivu -, z nichž autor čerpal. Je evidentní, že autor věnoval rešeršim mimořádné úsilí a oponent konstatuje, že tyto partie patří k nejlepším textům k tomuto tématu, které mu byly kdy předloženy.

K obsahu práce nemá oponent výhrady. Ohledně některých formulací by bylo možné diskutovat, případně dílčí téma rozvést, ale jde o detaily, které práci rozhodně neubírají na kvalitě. Formálně ale práce spíše rozšiřuje zkoumané téma oproti zvolenému titulu práce. Jde ale opět o pochopitelný krok, protože naplnit obsah formulace titulu práce je skutečně nad možností jedné dizertační práce. Úkol je to však nad míru běžně obecnou.

Oponent konstatuje, že by ocenil více času pro komunikaci s autorem ohledně práce takového významu.

Práci – jako oponent – doporučuji k obhajobě.

Při dizertační zkoušce navrhuji, aby se autor vyjádřil k významu / významům traktátu Bartola de Sassoferrato „*De insigniis*“ pro moderní právo.

V Praze, dne 30.01. 2023

A handwritten signature in blue ink that reads "David Falada". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping tail on the letter 'a'.

JUDr. David Falada, Ph.D.